

Communication Function Classification System (CFCS)

Kommunikoinnin luokittelu CP-vammaisille

Tarkoitus

CFCS:n **tarkoitus** on luokitella CP-vammaisen henkilön **jokapäiväistä kommunikointia** tasolla yhdestä viiteen. CFCS keskittyy suorittamisen ja osallistumisen tasoihin, kuten ne on kuvattu Maailman Terveysjärjestön (WHO) toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisessä luokituksessa (International Classification of Functioning, Disability, and Health - ICF).

Käyttäjän ohjeet

Vanhempi, hoitaja ja/tai ammattilainen, joka tuntee henkilön kommunikointia, valitsee kommunikoinnin tason. CP-vammaiset aikuiset ja nuoret voivat myös itse luokitella kommunikointinsa. Kommunikoinnin **yleisen tuloksellisuuden tulisi perustua siihen, miten he tavallisesti osallistuvat jokapäiväisiin kommunikointia vaativiin tilanteisiin**, ei niinkään heidän parhaisiin mahdollisiin suorituksiinsa. Nämä jokapäiväiset tilanteet voivat tapahtua kotona, koulussa tai laajemmassa yhteisössä.

Kommunikointia voi olla vaikea luokitella, jos se tuntuu sopivan useampaan kuin yhteen tasoon. Niissä tapauksissa valitse **lähin sopiva taso**, joka kuvastaa henkilön toimintaa **useimmissa tilanteissa**. Älä huomioi havaittua kapasiteettia

tai kognitiivista tasoa ja/tai motivaatiota, kun valitset tasoa.

Määritelmät

Kommunikointia on se, kun **lähettäjä** välittää vastaanottajalle viestin **ja vastaanottaja** ymmärtää tämän viestin. **Tuloksellinen kommunikoinnissa vaihtaa itsenäisesti roolia lähettäjästä vastaanottajaksi ja takaisin** riippumatta keskustelun vaatimuksista liittyen tilannetekijöihin (esim. yhteisö, koulu, työ, koti), keskustelukumppaneihin tai keskustelun aiheisiin.

Kaikki kommunikointimenetelmät huomioidaan CFCS-tasoa määritettäessä. Näihin sisältyvät puhe, eleet, käyttäytyminen, katse, kasvonilmeet ja puhetta tukevat ja korvaavat kommunikointikeinot (**AAC**). AAC-menetelmiin sisältyvät (mutta eivät rajoitu) viittomat, kuvat, kommunikointitaulut, kommunikointikansiot ja puhelaitteet.

Tasojen erot perustuvat **viestien lähettäjä- ja vastaanottajaroolien** toimivuuteen, **kommunikoinnin tahtiin** ja **keskustelukumppanin tuttuuteen**. Seuraavat määritelmät tulee pitää mielessä, kun kommunikointia luokitellaan.

Tulokselliset lähettäjät ja vastaanottajat vaihtavat nopeasti ja helposti viestien lähettämisen ja ymmärtämisen välillä. Selventääkseen tai korjatakseen väärinymmärryksiä tuloksellinen lähettäjä ja vastaanottaja voi käyttää tai pyytää viestin toistamista, uudelleen muotoilemista, yksinkertaistamista ja/tai laajentamista. Nopeuttaakseen viestien vaihtoa, erityisesti AAC-menetelmiä käytettäessä, tuloksellinen lähettäjä voi päättää käyttää tuttujen kommunikointikumppanien kanssa vähemmän kielipinmukaista viestiä jättämällä pois tai lyhentämällä sanoja.

Miellyttävään kommunikoinnin tahtiin vaikuttaa se, kuinka nopeasti ja helposti henkilö ymmärtää ja välittää viestejä. Kommunikoinnin tahti on miellyttävä, kun väärinymmärryksiä on harvoin ja kommunikointivuorojen välillä vain vähän odotusta.

Vieraita keskustelukumppaneita ovat tunteettomat tai tuttavat, jotka vain satunnaisesti kommunikoivat henkilön kanssa. **Tuttujen keskustelukumppanien**, kuten sukulaisten, hoitajien ja ystävien kanssa kommunikointi voi olla tuloksellisempaa aikaisemman tiedon ja henkilökohtaisen kokemuksen perusteella.

Communication Function Classification System (CFCS)

Kommunikoinnin luokittelu CP-vammaisille

Selvennyksiä

- ★ CFCS-tason määrittely **ei vaadi testaamista**, eikä se korvaa standardoituja kommunikointiarvioita. CFCS ei ole testi.
- ★ CFCS **ryhmittelee henkilöt** heidän nykyisen kommunikointinsa **tuloksellisuuden perusteella**. **Se ei selitä** tuloksellisuuden tason **taustalla olevia syitä**, kuten kognitiivisia, motivaatioon liittyviä, fyysisiä, puheeseen liittyviä, kuuloon liittyviä ja/tai kielihäiriöitä.
- ★ CFCS **ei arvioi henkilön kehitysmahdollisuuksia**.
- ★ CFCS:n käyttö voi olla **hyödyllistä tutkimuksessa ja palveluiden tuotossa**, kun kommunikoinnin tuloksellisuuden luokittelu on tärkeää. Esimerkiksi, kun:
 - 1) tarvitaan yhteistä kieltä ammattilaisten ja maallikkojen vuoropuhelussa kuvaamaan toiminnallista kommunikointia
 - 2) kaikkien toimivien kommunikointimenetelmien (esimerkiksi AAC-menetelmien) käytön tunnistaminen on tärkeää
 - 3) verrataan miten eri kommunikointiympäristöt, kumppanit ja/tai kommunikointitehtävät voivat vaikuttaa tason valintaan
 - 4) valitaan tavoitteita henkilön kommunikoinnin tuloksellisuuden parantamiseksi

- ★ Katso sivu 3: viiden tason kuvaus
- ★ Katso sivu 4: kaavio auttamaan eri tasojen erottelua
- ★ Usein kysytyt kysymykset (engl.) löytyvät CFCS-kotisivuilta <http://cfcs.us>

Kommunikointitavat

Vain yksi CFCS-taso valitaan kuvaamaan kommunikointia riippumatta käytettyjen kommunikointimenetelmien lukumäärästä.

Alla oleva taulukko listaa käytössä olevat kommunikointimenetelmät.

Tämä henkilö käyttää seuraavia **kommunikointitapoja**:
(Merkitse **kaikki** käytössä olevat)

- Puhe
- Ääntely (kuten /aaa/ kumppanin huomion herättämiseen)
- Katsekontakti, kasvoniilmeet, elehtiminen ja/tai osoittelemineen (esim. kehon osalla, tikulla, laser-osoittimella)
- Viittomat
- Kommunikointikansio, -taulut ja/tai kuvat
- Puhelaitteet tai puhetta tuottavat apuvälineet
- Muut

Viite: Hidecker, M.J.C., Paneth, N., Rosenbaum, P.L., Kent, R.D., Lillie, J., Eulenberg, J.B., Chester, K., Johnson, B., Michalsen, L., Evatt, M., & Taylor, K. (2011). Developing and validating the Communication Function Classification System (CFCS) for individuals with cerebral palsy, *Developmental Medicine and Child Neurology*. 53(8), 704-710. doi: 10.1111/j.1469-8749.2011.03996.x, PMC3130799.

Käännös:

Ulla Ström (ulla.strom@tyks.fi) TYKS Lastenneurologia, PL 52, 20521 Turku, Finland
Annika Rastio (annika.rastio@hus.fi) HYKS Lastenneurologia, PL 280, 00029 HUS, Finland

Communication Function Classification System (CFCS)

Kommunikoinnin luokittelu CP-vammaisille

Selite

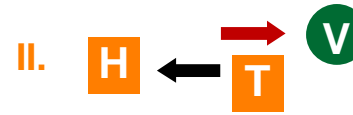
- H** Henkilö, jolla on CP
- V** Vieras kumppani
- T** Tuttu kumppani
- Tuloksellinen
- Vähemmän tuloksellinen

I. Tuloksellinen viestin lähettäjä ja vastaanottaja vieraiden ja tuttujen kumppanien kanssa. Henkilö vaihtaa itsenäisesti lähettäjän ja vastaanottajan roolia useimpien henkilöiden kanssa useimmissa ympäristöissä. Kommunikointi on helppoa ja tahdiltaan miellyttävää sekä vieraiden että tuttujen keskustelukumppanien kanssa. Kommunikoinnin väärinkäsitykset korjataan nopeasti, eivätkä ne häiritse henkilön kommunikoinnin tuloksellisuutta.

Ero I- ja II-tasojen välillä on keskustelutahdissa. Tasolla I henkilö kommunikoi miellyttävään tahtiin, jossa lisäaikaa tarvitaan vain vähän tai ei ollenkaan viestin ymmärtämiseen, viestin muodostamiseen tai väärinkäsitysten korjaamiseen. Tasolla II henkilö tarvitsee lisäaikaa ainakin satunnaisesti.

II. Tuloksellinen, mutta tahdiltaan hitaampi viestin lähettäjä ja/tai vastaanottaja vieraiden ja/tai tuttujen kumppanien kanssa. Henkilö vaihtaa itsenäisesti lähettäjän ja vastaanottajan roolien välillä useimpien henkilöiden kanssa useimmissa ympäristöissä, mutta keskustelutahti on hidas ja voi vaikeuttaa kommunikointia. Henkilö voi tarvita lisäaikaa viestin ymmärtämiseen, viestin muodostamiseen ja/tai väärinkäsitysten korjaamiseen. Kommunikoinnin väärinkäsitykset tulevat usein korjatuiksi eivätkä häiritse henkilön kommunikoinnin tuloksellisuutta vieraiden tai tuttujen kanssa.

Ero II- ja III-tasojen välillä koskee keskustelutahtia ja keskustelukumppanin tuttuutta. Tasolla II henkilö on tuloksellinen viestien lähettäjä ja vastaanottaja kaikkien keskustelukumppanien kanssa, mutta ero on keskustelutahdissa. Tasolla III henkilö on johdonmukaisesti tuloksellinen kommunikoijia tuttujen kanssa, mutta ei useimpien vieraiden kanssa.

III. Tuloksellinen viestin lähettäjä ja vastaanottaja tuttujen kumppanien kanssa. Henkilö vaihtaa viestin lähettäjän ja vastaanottajan roolien välillä tuttujen, (mutta ei vieraiden) keskustelukumppanien kanssa useimmissa ympäristöissä. Kommunikointi ei ole johdonmukaisesti tuloksellista useimpien vieraiden kumppaneiden kanssa, mutta on yleensä tuloksellista kumppanien tuttujen kanssa.

Ero III- ja IV-tasojen välillä on siinä, kuinka johdonmukaisesti henkilö vaihtaa viestin lähettäjän ja vastaanottajan roolien välillä tuttujen kumppanien kanssa. Tasolla III henkilö yleensä pystyy kommunikoimaan sekä viestin lähettäjänä että vastaanottajana tuttujen kumppanien kanssa. Tasolla IV henkilö ei kommunikoi johdonmukaisesti tuttujen kumppanien kanssa. Vaikeus voi olla viestien lähettämisessä ja/tai vastaanottamisessa.

IV. Epäjohdonmukainen lähettäjä ja/tai vastaanottaja tuttujen kumppanien kanssa. Henkilö ei johdonmukaisesti vaihtelee viestin lähettäjän ja vastaanottajan roolien välillä. Tätä epäjohdonmukaisuutta voidaan havaita eri kommunikoojilla: a) satunnaisesti tuloksellinen lähettäjä ja vastaanottaja, b) tuloksellinen viestien lähettäjä, mutta vastaanottamisessa rajoitteita, c) rajoitteita viestin lähettäjänä, mutta toimiva vastaanottaja. Kommunikointi on joskus tuloksellista tuttujen kumppanien kanssa.

Ero IV- ja V- tasojen välillä on vaikeuden määrässä, mikä henkilöllä on tuttujen kumppanien kanssa kommunikoidessa. Tasolla IV henkilö onnistuu toisinaan viestin lähettämisessä ja/tai vastaanottamisessa tuttujen kumppanien kanssa. Tasolla V henkilö onnistuu harvoin kommunikoimaan tuloksellisesti tuttujen kumppanien kanssa.

V. Harvoin tuloksellinen lähettäjä ja vastaanottaja tuttujen kumppanien kanssa. Henkilöllä on rajoitteita sekä viestin lähettäjänä että vastaanottajana. Useimpien ihmisten on vaikea ymmärtää henkilön kommunikointia. Henkilöllä on rajoitteita ymmärtää useimpien ihmisten viestejä. Kommunikointi on harvoin tuloksellista tuttujen kumppanien kanssa.

